

udfætning. Jeg indrømmer, at det er en betydelig Forandring, men en egentlig Principforandring kan jeg for mit Bedkommende ikke finde deri. Det er Lovforslagets Mening, at Fæsterne paa Domainerne skulle, et Aar efterat Commissionen har bestemt Ansættelsen af Kjøbesummen for de enkelte Eiendomme, erklære, om de nu vilde modtage Gaarden til den ansatte Pris, og at, dersom de ikke gjøre det, og dersom de ikke afgive en bekræftende Erklæring, kunne de ikke erholde Gaarden til Eiendom, hvortilmod der i saa Fald er indrømmet deres Livsarvinger ved § 12 en Begunstigelse, som gaaer ud paa, at, saafremt en Livsarving bliver høistbydende, skal han kunne beholde de $\frac{1}{3}$ af Kjøbesummen for den paagjældende Eiendom indestaaende i Fæstegaarden. Det er nu vanskeligt at vide, hvorfor Udvalget har gjort dette Forslag, hvorfor Udvalget vil gjøre det til en Evangelsag at blive Selveier. En Bestemmelse som den, der nu er optagen i § 10, og som faaer sit Supplement i § 12, fandtes ikke i det oprindelige Forslag. Det er altsaa en Forandring, en Afvigelse deraf, og det er ikke nogen ubetydelig. Forslaget har derfor i Grunden ikke været til nogen foreløbig Behandling her i Thinget, det er først fremkommet med Udvalgets Betænkning, og derfor seer man ikke, hvad der har bevæget Udvalget til at gjøre dette Forslag. Vi, som have stillet Endringsforslaget, troe, at der ikke er nogen Nødvendighed tilstede for Staten eller for den lovgivende Myndighed til at gjøre Fæstevæsenets Afsløsing til en Evangelsag for Fæsterne. Vi have troet, at Forslaget opnaaede Alt, hvad der burde opnaaes, og hvad man kunde stille sig til Formaal ved dette Lovforslag, naar det giver Fæsterne Afgang til, paa billige Vilkaar at komme i Besiddelse af deres Fæstesteder paa Domainerne, saaledes, at man derved dog fik disse Eiendomme betalte; men vi indsee ikke, hvad der skulde opnaaes ved at indbringe dette vringende Moment i Lovforslaget. Man vil maaffee sige: „Vi ville have Ende paa denne Sag, vi ville af med dette Fæstegods, det er en fornuftig Sætning, at Fæstegods ikke er nogen Velgjerning for Staten, vi maae see at omskabe det til Selveiendom.“ Saaledes fore-

stille vi os, at der er talt i Udvalget, men vi svare dertil, at Fæstevæsenet dog ikke er noget saa absolut forkasteligt for Staten, at det skulde være en Velfærdssag, saa at sige, at det blev affkaffet inden et Aar, efterat Commissionen havde foretaget sine Ansættelser; dersom saa var, saa maatte man fremkomme med et langt mere gennemgribende Forslag til Fæstegodsens Overgang til Selveiendom. Vi troe, at der vil være Impuls nok for Fæsterne til at erhverve deres Fæstesteder til Selveiendom, naar det er givet, at deres Efterkommere ikke kunne faae Fæste derpaa. Gaaer man videre, saa befrygte vi, at Loven vil blive modtagen med megen Mistænktsomhed, og at man vil opnaae et Resultat, der er det ligefrem Modsatte af det, der vistnok har foresvøvet Udvalget som Diemedet med denne Bestemmelse. Vi troe nemlig, at en Lov, der saa at sige indeholder en tvingende Bestemmelse for Fæsterne til at blive Selveiere, vil blive modtagen med Mistænktsomhed, og at deraf vil fremkomme det Resultat, at Fæsterne ville betænke sig udover dette Aar, der er sat som Frist, og at de, naar dette Aar er forløbet, maaffee ville fortryde, at de ikke ere gaaede ind paa Lovbestemmelsen, men saa er det for sildigt. Det er det, som har bevæget os til at fremkomme med dette Forslag, og jeg gjentager, at jeg ikke flønner, at der er nogen egentlig Strid derimellem og med det, som er sagt i § 10 af Udvalgets Forslag; thi vi forudsatte, at det maatte være det Rigtigste, at de nuværende Fæstere — thi vort Forslag angaaer kun de nuværende Fæstere, ikke de tilkommende — i deres hele Fæstetid beholdt Afdgangen til at faae deres Fæstesteder til Selveiendom. Udvalget vil have denne Afgang indfranket til et vist Tidsrum; men i at udstrække dette Tidsrum til de nuværende Fæsteres Levetid, er egentlig ikke Noget, som kan siges at staae i absolut Strid med det, Loven gaaer ud paa at sætte igjennem; der er vel fremkommet den Indvending mod vort Forslag, at det vilde være vanskeligt at gennemføre; thi der kunde da f. Ex. gaae 20 Aar hen med enkelte Fæstesteder, inden den paagjældende Fæster eller hans Enke erklærede, om han eller hun vilde overtage Stedet til Selveiendom, og at Stedernes Værdi og Ansættel-